

Ärende: VN/27997/2023

Begäran om utlåtande om den nationella livsmedelsstrategin 2040

Kapitel 3.1: Lönsamhet och rättvisa

Allmänna kommentarer och iakttagelser om kapitel 3.1: Lönsamhet och rättvisa

Jordbrukets lönsamhet utgör den grund på vilken hela livsmedelsstrategin vilar. Utan lönsamma jordbruk finns ingen verklig grund för en hållbar livsmedelsförsörjning.

Strategiskt mål 1: Mervärdet fördelas jämnare i livsmedelskedjan.

Anmärkningar och iakttagelser

Att förlita sig på höjda råvarupriser i Finland är inte realistiskt. Kostnadseffektiviteten bör i stället stärkas genom förenklad lagstiftning, smidigare förvaltningsprocesser och en minskad administrativ börda. Finland bör i detta avseende hålla samma nivå som övriga EU-länder. Våra producenter kan inte tillgodogöra sig något mervärde för den extra kostnad som en mer omfattande byråkrati och striktare nationella krav innebär.

Strategiskt mål 2: Exporten av livsmedel och den internationella konkurrenskraften ökar

Anmärkningar och iakttagelser

Det är viktigt att betona att det finländska jordbruket inte endast kan jämföra sig med sig självt. Våra produktpriser formas i hög grad av den europeiska och globala marknaden. Eftersom spannmålspriserna i praktiken är desamma i hela Europa, men våra produktionskostnader är högre till följd av den reglering och de krav vi själva infört, hamnar Finland i ett konkurrensmässigt underläge. Andra länder ges därigenom en fördel, medan våra producenter får svårare att uppnå motsvarande ekonomiska resultat – särskilt vid export, där våra högre kostnader direkt försämrar lönsamheten.

Strategiskt mål 3: Livsmedelsbranschen är lockande och rättvis

Anmärkningar och iakttagelser

-

Strategiskt mål 4: Produktionsdjurens välbefinnande förbättras

Anmärkningar och iakttagelser

Vidare bör det granskas om det är realistiskt att upprätthålla målsättningen om ett helt salmonellafritt Finland. Det är viktigt att utreda huruvida den merkostnad som salmonellafriheten medför verkligen motsvaras av ett mervärde i marknaden för de finländska produkterna.

Strategiskt mål 5: En rättvis dataekonomi skapar värde i livsmedelssystemet

Anmärkningar och iakttagelser

-

Kapitel 3.2: Försörjningsberedskap

Allmänna kommentarer och iakttagelser om kapitel 3.3: Försörjningsberedskap

För att stärka försörjningsberedskapen bör Finland sträva efter ett jordbruk som i mindre grad är beroende av stöd. Den byråkratiska bördan bör minskas, särskilt där lagstiftning och förordningar går längre än vad som tillämpas i vår närmarknad, det vill säga övriga Europa.

Strategiskt mål 1: Riskhanteringen stärks i livsmedelssystemet

Anmärkningar och iakttagelser

Ur försörjningsberedskapssynpunkt är det av största vikt att tillgången till jordbrukets nödvändiga produktionsmedel säkerställs. Detta omfattar bland annat bränsle, konstgödsel, växtskyddsmedel, el och reservdelar.

Strategiskt mål 2: Livsmedelsproduktionens kontinuitet tryggas

Anmärkningar och iakttagelser

Att göra branschen attraktiv och framtidssäker är av central betydelse. Behovet av unga företagare är stort, och avgörande för den inhemska livsmedelsproduktionens framtid. För att locka nya generationer till näringen är det nödvändigt att jordbruket kan bedrivas på ett lönsamt sätt. En hållbar generationsväxling förutsätter att unga lantbrukare ser en reell möjlighet att bygga upp en livskraftig verksamhet.

Genom att säkerställa tillgången till konkurrenskraftiga produktionsinsatser såsom gödsel, växtskyddsmedel och andra förnödenheter kan vi skapa förutsättningar för nya lantbruksföretag att växa fram. På så sätt tryggas den framtida livsmedelsförsörjningen och försörjningsberedskapen i Finland.

Strategiskt mål 3: Produktionsinsatsernas självförsörjningsgrad ökar

Anmärkningar och iakttagelser

Självförsörjningsgraden i produktionsinsatser bör ökas, men detta får inte leda till förhöjda kostnader. Dyrare produktionsmedel slår direkt mot lönsamheten, eftersom det i praktiken är mycket svårt att få ut ett motsvarande mervärde på marknaden. De högre kostnaderna för produktionsinsatser i Finland påverkar därmed företagens lönsamhet negativt och försvårar deras möjligheter att konkurrera på lika villkor med producenter i andra länder.

Kapitel 3.3: Naturens bärkraft

Allmänna kommentarer och iakttagelser om kapitel 3.3. Naturens bärkraft

Jordens bördighet och växtkraft är en grundförutsättning för hållbart jordbruk. En minskning av de tillförda näringsämnen riskerar att utarma jorden och minska dess produktionsförmåga. Genom att fokusera på markstruktur, vattenhushållning, kalkning och andra markförbättrande åtgärder ges växterna förutsättningar att effektivt uppta näringsämnena och producera skördar av hög kvalitet. Detta bidrar samtidigt till minskad urlakning av näringsämnena.

Det är även skäl att överväga om ekologisk produktion utgör en realistisk lösning. Om marknaden inte betalar för ett mervärde riskerar den ekologiska produktionen i stället att bli allt mer stödberoende.

Strategiskt mål 1: Livsmedelskedjans klimatkonsekvenser minskar

Anmärkningar och iakttagelser

Vid mätning av naturens bärkraft, exempelvis i fråga om kolbindning och koldioxidutsläpp, bör harmoniserade mätmetoder användas inom EU – helst globalt. De nationella regelverk som tillämpas i Finland leder i dag till minskad möjlighet att bedriva en konkurrenskraftig produktion. Detta riskerar i förlängningen att minska den skötta naturens mångfald och försvaga lantbrukets roll som förvaltare och vårdare av miljön. Att Finland upprätthåller egna beräkningsmodeller och regler, som ofta är strängare än i andra länder, ger inget mervärde till de finländska produkterna men innebär däremot ökade kostnader för producenterna.

Strategiskt mål 2: Den biologiska mångfalden ökar och naturens tillstånd förbättras

Anmärkningar och iakttagelser

Samtidigt är naturens mångfald en central del av det finländska jordbrukets värde. Den står nu i riskzonen när lantbrukens lönsamhet försämras. Vårt odlingslandskap är resultatet av århundraden av aktiv markanvändning, odling och skötsel – en kultur som format den biologiska mångfald vi i dag värnar. Lantbruksföretagarna arbetar målmedvetet för att öka biodiversiteten och förbättra jordmånen, bland annat genom åtgärder som stöds av MTK:s och SLC:s biodiversitetsfärdplan samt jordmånsprogram. Dessa satsningar förutsätter dock en ekonomiskt hållbar verksamhet. Utan lönsamhet saknas möjligheten att fortsätta de insatser som gynnar både den biologiska mångfalden, den levande landsbygden och en trygg livsmedelsproduktion

Strategiskt mål 3: Näringsutsläppen minskar och åkrarnas vattenhushållning förbättras

Anmärkningar och iakttagelser

Grunden för ett lönsamt och hållbart jordbruk är en jord med god växtförmåga – det vill säga välfungerande vattenhushållning, rätt pH-värde, god struktur samt tillgång till både näringsämnen och spårämnen. En bördig jord ger hög avkastning av god kvalitet. En stor skörd binder mer näringsämnen, och i kombination med en välmående jord minskar detta risken för avrinning och därmed miljöpåverkan.

Kapitel 3.4: Matkultur och välbefinnande

Allmänna kommentarer och iakttagelser om kapitel 3.4: Matkultur och välbefinnande

Användningen av inhemska livsmedel inom den offentliga bespisningen bör vara en självklarhet. Att välja inhemska produkter stöder den finländska livsmedelssektorn, minskar behovet av transporter och stärker den nationella livsmedelsförsörjningen.

Det är vidare viktigt att slå vakt om konsumenternas valfrihet. Lika självklart som det ska vara möjligt att välja växtbaserade rätter bör det också vara en rättighet att välja kött som proteinkälla.

Strategiskt mål 1: Användningen av inhemska livsmedel ökar och förståelsen för livsmedelssystemet stärks

Anmärkningar och iakttagelser

-

Strategiskt mål 2: Ökade möjligheter till hälsosam mat

Anmärkningar och iakttagelser

-

Strategiskt mål 3: Maten är en del av en rik och levande matkultur

Anmärkningar och iakttagelser

-

Strategiskt mål 4: Gemenskapen kring maten ökar och stärker välbefinnandet

Anmärkningar och iakttagelser

-

Kapitel 4: Färdigheter som ska utvecklas

Anmärkningar och iakttagelser om kapitel 4: Färdigheter som ska utvecklas

-

Andra kommentarer

Andra kommentarer om strategin

SLC Åboland har bekantat sig med den nationella livsmedelsstrategin och vill framföra följande synpunkter. Strategin är ambitiös och visionär, samtidigt som den på ett förtjänstfullt sätt uppmärksammar de utmaningar som den finländska livsmedelsproduktionen står inför.

Grunden för ett lönsamt och hållbart jordbruk är en jord med god växtförmåga – det vill säga välfungerande vattenhushållning, rätt pH-värde, god struktur samt tillgång till både näringsämnen och spårämnen. En bördig jord ger hög avkastning av god kvalitet. En stor skörd binder mer näringsämnen, och i kombination med en välmående jord minskar detta risken för avrinning och därmed miljöpåverkan.

Samtidigt är naturens mångfald en central del av det finländska jordbrukets värde. Den står nu i riskzonen när lantbrukens lönsamhet försämras. Vårt odlingslandskap är resultatet av århundraden av aktiv markanvändning, odling och skötsel – en kultur som format den biologiska mångfald vi i dag värnar. Lantbruksföretagarna arbetar målmedvetet för att öka biodiversiteten och förbättra jordmånen, bland annat genom åtgärder som stöds av MTK:s och SLC:s biodiversitetsfärdplan samt jordmånsprogram. Dessa satsningar förutsätter dock en ekonomiskt hållbar verksamhet. Utan lönsamhet saknas möjligheten att fortsätta de insatser som gynnar både den biologiska mångfalden, den levande landsbygden och en trygg livsmedelsproduktion

Fabritius Helena
SLC Åboland